REDACTIUNEA,
Administratiunea si Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30*.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURÍ de ANUNȚURÍ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA" iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de *Dumінecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 232. **Brașov, Luni-Marți 22 Octomvrie (4 Noemvrie).** 1902.

Un apel al lui Apponyi.

De Sâmbătă este la ordinea dilei în pressa maghiară și maghiaronă un apel publicat într'o foiă din Pojun de către contele Apponyi în numele kulturegyletului de acolo, despre care trebue sĕ luăm notă, ca semn al situației actuale interióre.

Deja în întroducerea apelului, Apponyi, care pretutindenĭ și la tóte ocasiunile îșĭ desfășură demnitatea de președinte al camerei, ne face sĕ presimțim, că e vorba aicĭ de un act, pe care o minte normală de cetățén de a doua mână, nu-l póte cuprinde.

Contele însușĭ mărturisesce, că pentru un astfel de apel i-a trebuit un curagiu „temerar" și îndată ne și dă sĕ cunóscem, că acest apel are ca obiect mișcările naționaliste, cari se desvóltă din ce în ce mai mult și constituesc un pericul, ce „nu numai că amenință patria și națiunea, dér atacă chiar și esistența ei."

Poporul maghiar în cel mai mare pericol! Și de ce? Find-că din tóte părtile naționalitățile, amărîte de desconsiderarea ce trebue sĕ o îndure pretutindenea dreptul lor de limbă, cer și pretind scut pentru limba și naționalitatea lor.

Apponyi scapă ușor în apelul sĕu c'o parentesă. După-ce ridică nedrépta suspițiune, că naționalitățile iau numai ca pretext alipirea de limba lor maternă, dice, că pe acésta nimenĭ n'o atacă.

De anĭ de dile în dietă, în întrunirĭ, în adunările municipale, în pressă Maghiarii nu reclamă decât maghiarisarea și érășĭ maghiarisarea. Mișcă cerul și pămêntul ca sĕ se ia mĕsurĭ pe tóte cărările pentru introducerea imperiului absolut al limbei maghiare, sub cuvênt, că este limba statului. Incepênd dela comitatul Pojun, de unde și-a rĕspândit apelul contele Apponyi, până în partea estremă rĕsăriténă a statului, în Sĕcuime, representanțele maghiare, sĕu cu majoritățĭ artificiale maghiare, agitéză pentru ștergerea și a resturilor de drept de limbă al naționalităților din art. de lege 44 ex 1868. Și totușĭ *nimenĭ nu atacă limba maternă* a cetățenilor de limbă nemaghiară!!?

Acésta o póte înțelege cine va vrea. Noi nu o înțelegem. Aicĭ idealismul contelui Apponyi poticnesce cumplit și se preface în patimă órbă. Liberalismul sĕu, cu care a paradat așa de mult la conferențele interparlamentare dela Bruxella și Paris se schimbă dintr'odată, trecênd la estrem, la despotismul de rassă.

Dér pentru noi asemenĭ metamorfose nu ofer nimic surprindĕtor. Este însĕ bătător la ochĭ și fórte semnificativ, că chiar un Apponyi, președintele adunării deputaților, nu găsesce adĭ ocupațiune mai fructiferă, de cât de a da nutremênt și mai mare curentului șovinist, care de mult a ajuns o calamitate nespusă pentru țéră și popórele ei.

Două probleme, dice Apponyi, se impun Kulturegyletului!

De a scuti pe Maghiarii néoșĭ dela periferii de influința limbelor strĕine, de spiritul strĕin, séu de indiferentismul național. Acésta, încât se estinde într'adevĕr numai asupra Maghiarilor de rassă, este o problemă care îșĭ are îndreptățirea ei, pe câtă vreme nu se trec marginile.

Dér cealaltă problemă, ce-o desfășură, că adecă kulturegyletul ar mai avé sĕ scutéscă pe „frații de limbă nemaghiarĭ", în contra „efectului înveninător al agitațiunilor naționaliste", n'are nicĭ un temeiŭ just și este o curată imposibilitate, deórece singurul mijloc ce-l recomandă Apponyi, lățirea în tot chipul a limbei maghiare între aceștĭ „fraţĭ" de altă limbă, nu póte produce decât numai resultate contrare.

Sĕ lăsăm însĕ ca cetitorul însu-șĭ sĕ judece din acest apel, pe care-l reproducem din cuvênt în cuvênt în traducere românéscă, până unde a ajuns temeritatea unei politice fără prevedere și fără simț adevĕrat pentru desvoltarea liberă și binele tuturor popórelor, carĭ — de-or vrea orĭ de n'or vrea agitatorii maghiarĭ — constitue la olaltă acest stat, și puterea lui.

Intêlnirea de la Rusciuc. Diarul *„Neues Wiener Tagblatt"* comentéză apropiata întrevedere a M. S. regelui Carol cu principele Bulgariei, care va avé loc la Rusciuc.

Acéstă întrevedere, dice diarul vienes, este mult mai importantă, decât visitele Suveranilor Statelor-marĭ, căcĭ ea este un semn de schimbarea raporturilor, până acum încordate, dintre România și Bulgaria; ea mai probéză, că Bulgaria a reușit sĕ convingă guvernul român de lealitatea sa față de România. Este decĭ sigur, că întrevederea de la Rusciuc va fi considerată în strĕinătate ca un semn de pace.

Diarul vienes aduce apoi elogii Regelui Carol, pe care Europa póte conta cu desĕvîrșită încredere, ca pe un stâlp puternic al politicei de pace în Orientul european.

„L'Indépendance Belge" anunțând visita regelui Carol la Rusciuc spune, că acésta însémnă o apropiere între cele două state vecine, apropiere care ar puté fi un preludiu al schimbărei politicei externe a României.

Triumf electoral ne mai pomenit. Partidul antisemit din Austria de jos a reportat în diua de 28 Oct. un triumf electoral la alegerile pentru dieta Austriei de jos, cum nu s'a mai semnalat până acuma în istoria luptelor electorale. Din voturile esprimate, 50,000 au fost date pe candidații antisemițĭ. Marele capital jidovesc, unit cu social-democrații (Și asta e o alianță ne mai pomenită: a capitaliștilor cu proletarii!) și cu liberalii și pangermanii n'au putut întruni de cât vr'o 10,000 voturĭ. Tóte mandatele din colegiul țĕrănesc, 21 la numĕr, au fost cucerite de antisemițĭ. — Ultimul act al acestei lupte electorale înverșunate se va juca la 5 Noemvrie în Viena, unde se vor face alegerile la celalte colegii.

Inspecția școlară a ministrului Wlassics.

Sub titlul *„Un ministru în școlele naționalităților"* diarul *„Budapesti Hirlap"* de la 2 Noemvrie publică un lung articol despre inspecția școlară a ministrului *Wlassics* la Brașov și Sibiiu. Spune, că teritoriul pe care a umblat deunădĭ Wlassics, este „unul *din cele mai vulcanice*". Poporul românesc și săsesc, care locuesce acest teritoriu, e gelos de *autonomia* și *naționalitatea sa*. E lucru firesc — dice, — că terenul acesta e cel mai acomodat și poporul (care'l locuesce) e cel mai susceptibil pentru desvoltarea sbuciumărilor și aspirațiunilor, carĭ în ultima analisă sunt incompatibile cu întregitatea statului maghiar. Urmarea firéscă a acestei situațiunĭ ar fi, după „B. H.", deslegarea problemei, care aicĭ pe acest teritoriu nu póte fi alta, decât menținerea și garantarea „unității statului maghiar".

Laudă apoi pe Wlassics, care totdéuna a mers înainte în resolvirea problemei acesteia. El a spus în dietă, că décă pe pămêntul acesta maghiar cultura maghiară n'ar fi prima în rang, atuncĭ „s'ar sgudui în basele eĭ esistența națională" — a Maghiarilor.

După-ce spune cum apreciéză cercurile patriotice maghiare inspecția lui Wlassics la Brașov, urméză astfel:

„Ne stau la disposiție date fórte prețióse, carĭ dovedesc importanța estra-ordinară a inspecției școlare a ministrului Wlassics. Patru dile întregĭ, de diminéța până séra, ministrul s'a dus adese de câte două orĭ, în aceeașĭ școlă cu limbă streină, *cercetând cunoscințele elevilor în vorbirea limbei maghiare.* Intr'o școlă secundară s'a profitat de ocasie și la órele din Latină și Grécă, a-se convinge despre cunoscințele elevilor în limba maghiară, și *a pretins de la aceștia, ca nu în limba lor maternă, ci în limba maghiară sĕ traducă din autorĭ streinĭ.* A pus și astfel de întrebărĭ, din

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Viéța și operele lui Maxim Gorki.

De **Adolphe Brisson.**

II.

Am amintit de dubla impulsiune căreia a fost supus Gorki în órele decisive ale tinereților. Bucătarul Smoury, primul sĕu măestru, îi dĕdea bobârnace, pentru a-l învĕța sĕ-șĭ facă datoria; dér în același timp îi împrumuta cărțĭ și se întreținea cu el despre frumsețile lui Gogol, Turgenjeff, Dostojevski. Așa se desvolta la copil sensul lucrurilor practice și gustul lucrurilor de imaginație. El suferia de miseriile unei vieţĭ ticălóse și în același timp era poet. El se îmbăta la cârciumă cu derbedeii, cu prostituatele și cu escrocii; dér din momentul, ce eșia din speluncĭ, se aprofunda în contemplațiunĭ în fața mării furióse și a boltei înstelate.

In tóte scrierile lui dăm de aceste două caractere, carĭ le împrumută o originalitate răpitóre. El mână realismul până la limitele extreme, nu disimuléză un singur detail, îșĭ împlântă scalpelul în carnea sângerósă, zugrăvesce „cu rachiu" (vorba lui Vogüé); analisele lui ne apasă ca un fel de cauchemar, atât de crudel de precise și de juste sunt. Intr'un loc descrie suferințele fómei, pe care a răbdat-o de atâtea-orĭ. Acésta e tragic:

Era în aer, un miros de pămênt și de sare, și mirosul acesta sec și plăcut augmenta încă apetiturile nóstre. Golul stomacurilor nóstre ne rodea. Era o senșație penibilă și ciudată. Ai fi dis, că tóte sucurile mușchilor noștri se duc, se evaporéză cu încetul și că circulațiunea sângelui se îngreuiéză. In cavitățile gurei și ale gâtlejului se simțiau înțepăturĭ și erau uscate; ne durea capul și înaintea ochilor noștri se urcau și se coborau nisce pete întunecate. Une-orĭ luau forma de cărnurĭ aburóse séu de pânĭ rotunde; acestor „visiunĭ mute ale trecutului" amintirea le adaoga mirosul natural; era, ca și cum cine-va ne-ar fi întors un cuțit în stomac.

Ne împrăsciarăm pe cele două marginĭ ale drumului, pentru a culege erburĭ uscate și tot, ce ni-se părea, că va puté arde. De câte-orĭ ne aplecam în jos, ne cuprindea un dor pasionat, de a ne lăsa sĕ cădem la pămênt, sĕ rĕmânem acolo nemișcațĭ, apoi sĕ ducem în gură acea țĕrînă négră și grasă, sĕ mâncăm din ea mult, sĕ mâncăm, până nu vom mai puté și apoi sĕ adormim. Sĕ adormim pentru tot-déuna, puțin ne păsa; dér sĕ mâncăm întâiu, sĕ mestecăm, sĕ simțim acea materie désă și caldă alunecând încet prin canalul uscat al gurei, până în stomacul flămând, strîns, și ardênd de necesitatea intensă de a absorbi ceva.

Și după-ce fómea acésta e satisfăcută, când o bucată de pâne négră o potolesce, ce beție! Nenorocitul se confundă în acéstă plăcere pur fisică. Nu mai cugetă, nu mai plânge, nu se mai tânguesce. Mănâncă:

Băgai pânea în gură și începui a o mesteca, a o mesteca încet, reținênd cu greu mișcarea convulsivă a fălcilor, carĭ ar fi sfărîmat și pietrile. Era o plăcere supremă a simți crampele precipitate ale stomacului și a-le satisface încetul cu încetul, îmbucătură după îmbucătură. Hrana acésta caldă producea o sensație alésă, de nedescris, cât timp pĕtrundea în stomacul ardĕtor; părea că se preface în sânge și mĕduvă. O bucurie estraordinar de întăritóre îmĭ încăldia inima, în mĕsură, ce mi-se umplea stomacul și mĕ simțiam cădênd într'o lâncedélă generală. Uitasem dilele afurisite de fóme cronică. Și, cufundat în deliciile emoțiunilor presente, nu mĕ mai gândeam la camaradii mei.

Étă una din fețele talentului lui Gorki. Este încă una mai nobilă și care îl înalță. Altminterĭ scriitorul bine dotat și care reușesce a presenta cu atâta intensitate scenele reale, ale căror erou séu martor fusese, ar puté sĕ rĕmână o brută. Dér avețĭ răbdare. Acest pictor posedă o inimă sensibilă, se emoționéză, este artist. In anumite momente, o tresărire a întregei sale ființe îl înalță în regiunile poesiei. Acéstă exaltațiune se produce, de ordinar, în fața marilor spectacole ale naturei. Marea, cu deosebire, îl inspiră. Ascultați-l:

Ea se întinde înaintea nóstră, orbind ochii cu strălucirea sa, mare, strașnică, și bună; resuflarea ei puternică sufla înspre mal, rĕcorind pe acei ómenĭ istovițĭ, carĭ se osteneau, sĕ o contrarieze, sĕ restringă libertatea valurilor sale*): a acelor valurĭ, carĭ acuma diesmerdau, blânde și armo-

---

*) E vorba de zidarii carĭ lucréză la digurile unu. port. — Trad.

carĭ a putut sĕ aprecieze (megitélhette) resultatul instrucţiunei. Pe lângă acestea a pus elevilor de limbă streină întrebărĭ din istoria şi literatura maghiară şi din viéţa practică.

„Şi ministrul acolo la faţa locului şĭ-a făcut esceptiunile, orĭ şĭ-a esprimat recunoscinţa, ceea-ce va lăsa urme neîndoióse în şcólele acestea, mai ales la tinerimea studiósă şi la corpul profesoral, carĭ numai din veste au audit, că esistă ministru de culte maghiar, dér nicĭ odată n'au vĕdut încă ministru de culte maghiar în şcólă, la catedră.

„Séu dóră nu s'a întipărit pentru vecie în memoria acelui şcolar, ba a întregului institut, scena când ministrul intrând într'una din clase, numai decât a chemat pe şcolarul despre care scia deja, că într'una din tesele şcolare din anul trecut, a întrebuinţat espresii esceptionabile din punct de vedere naţional (maghiar) şi înaintea clasei întregĭ în presenţa profesorului l'a dojenit sever, dér totuşĭ părintesce pentru fapta lui şi l'a îndemnat la fidelitate faţă de patria maghiară.

„După alte date ministrul i-a făcut cu stricteţe atenţĭ pe şcolarii unui institut carĭ au puţine cunoscinţe de limba maghiară, cât de păgubitóre este acéstă indiferenţă a lor şi i-a învitat, ca în viitor, în propriul lor interes, *sĕ înveţe ungteresce* Ér pe profesorĭ pretutindenĭ i-a împintenat se pórte la inimă instrucţia limbei, literaturei şi istoriei naţionale (maghiare).

„Nu se póte aprecia în de-ajuns acéstă inovaţie a ministrului Wlassics, şi când cu bucurie notăm meritele şi succesele lui, adaugem din parte-ne speranţa, că ceea-ce a început atât de norocos, va continua cu zel, şi prin inspecţiile sale în şcólele naţionalităţilor va face un nepreţuit serviciu ţĕrii, naţiunei şi înseşĭ şcólelor şi naţionalităţilor".

*

Am dat loc celor de mai sus, ca sĕ se vadă cum înţeleg cei-ce au dat lui „Bud. Hirlap" informaţiile, pentru a căror esactitate lăsăm tótă reproducerea acestei foi, scopul visitei, ce a făcut'o ministrul Wlassics şcólelor din Braşov şi Sibiiu.

Congregaţia din Braşov.

(Adresa dela Pojun.)

(Incheiere.)

Dr. *Eugen Lassel*, al doilea vorbitor sas, care sprijinesce propunerea comisiunii permanente, declară, că după-ce Dr. Lurtz a motivat de ajuns propunerea, nu voesce decât a produce din parte-i numai încă două motive în favorul acestei propunerĭ.

Legea naţionalităţilor însémnă aicĭ un *principiu* şi încă un principiu, care s'a manifestat şi continuat în viéţa de stat a Ungariei şi şĭ-a aflat espresiunea în diferite forme. Incă de pe vremile Sf-lui Stefan, care avea ca axiom: *„regnum unius linguae fragile et imbecille est"*. Acest principiu în anul 1868 a fost turnat în forma unei legĭ (art. de lege 44.)

Un alt motiv este, că nu voim, ca legile esistente sĕ fie modificate cu uşurinţă; acésta ar da o rea temelie în viaţa de stat constituţională. De altmintrelea între art. de lege 44 şi între art. de lege 43 din 1868, relativ la uniunea Transilvaniei cu Ungaria, este o legătură aşa de strînsă „încât unul fără de celălalt nu se putea cugeta şi nu putea fi posibil. Cum-că legea naţionalităţilor a fost susţinută şi de bărbaţĭ de stat cu prevedere, o dovedesce şi rĕspunsul ministrului preşedinte Szell, dat în dietă, deputatului Komjathi că nu doresce, ca legea naţionalităţilor sĕ fie ştirbită.

Emil Rombauer direct. şcólei de stat reale, dice, că legea este o creaţiune omenéscă, şi că legile au defectul, că pot fi interpetate în mod diferit. Astfel Maghiarii susţin, după părerea lor, că legea naţionalităţilor n'a fost nicĭ-odată violată. Atêrnă dér totul dela interpretare şi un guvern póte s'o tălmăcéscă într'un fel, altul într'alt fel.

I-a părut bine, când a audit pe Dr. Lurtz, dicênd între altele că naţionalităţile nemaghiare nu vréu sĕ dificulteze posiţia guvernului în cestiunea pactului şi 'n alte cestiunĭ de interes comun, decĭ crede că primindu-se propunerea comitatului Pojun se va sprijini acest scop, căcĭ atuncĭ când legea naţionalităţilor va fi modificată şi nu va mai da ocasiune unor înterpretărĭ varii şi greşite, tóte inconvenientele vor înceta şi pentru naţionalităţĭ şi pentru guvern. Susţine propunerea lui Zakarias.*)

Iuliu Moór mai ia încă odată cuvêntul spre a-şĭ apĕra propunerea. Repetă din nou, că dênsul doresce, sĕ nu fie cu nimic turburată pacĭnica convieţuire a poporaţiunii. Şi deşi în principiu este şi el de convingerea lui Zakariás, că limba maghiară sĕ între pe deplin în tóte drepturile ei, totuşĭ găsesce, că pasul celor dela Pojun nu e oportun şi de aceea cere sĕ se ia numai simplu la cunoscinţă. Ca maghiar nu póte merge mai departe. Saşii şi Românii sĕ nu céră dela aceştia imposibilul.

Dr. A. Mureşianu, cerênd, ca propunĕtor, încă odată cuvêntul, rĕspunde lui Rombauer, care a vrut sĕ esploateze în favorul propunerii maghiare estreme cuvintele rostite de Dr. Lurtz. Este adevĕrat dice, că naţionalităţile nemaghiare n'au avut şi nu au intenţiunea de a crea guvernului dificultăţĭ în cestiunea pactului séu în afară. Cei carĭ au creat şi creiézá astfel de dificultăţĭ, întru cât póte fi vorba de ele, sunt guvernanţii însişĭ cu tótă céta de şoviniştĭ, ce-i încunjură. Omenii din Sĕcuime şi dela Pojun dimpreună cu d-nii Zakariaş-Rombauer sunt aceia carĭ creiézá dificultăţĭ guvernului prin agitaţiile şi petiţiile lor nechibzuite. La rêndul acestora este dér sĕ se astêmpere, încetând de a mai face rĕsponsabile pentru uneltirile lor tot pe naţionalităţile păgubaşe.

Desbaterea se încheie.

---

*) „Congregaţiunea sĕ enunţe, că sprijinesce adresa de la Pojun şi avênd în vedere din esperienţa proprie, că agitatorii naţionaliştĭ abuséză de drepturile garantate în legea naţionalităţilor şi că pe basa acestei legĭ caracterul maghiar al statului este întunecat, limba oficială a statului maghiar ignorată, ér administraţia greóie, încurcată şi costis tóre adreséză şi dinparte-i un memoriu către dietă în sensul, ca în justiţie şi administraţie sĕ se rênduiéscă ca obligatóre limba oficială a statului maghiar".

Dr. E. Meţianu, fiscal comitatens (către Mureşianu în limba română): D-l fişpan vrea sĕ scie decă cuvêntul *„periculósă"*, ce l'aţĭ întrebuinţat în propunerea D-vóstrĕ faţă cu adresa de la Pojun sĕ refere la naţionalităţĭ orĭ la ţéră?

Dr. A. *Mureşianu* rĕspunde, că a înţeles, ce adresa este periculósă pentru naţionalităţĭ, dér tot de-odată şi pentru linişteа spiritelor din ţéră. Insu-şĭ ministrul preşedinte Szell a dis, că o eventuală desfiinţare a legii naţionalităţilor póte numai sĕ turbure spiritele în ţéră".

Fişpanul-preşedinte în urma acésta dispune sĕ se ia la procesul verbal, că propunĕtorul este *chemat la ordine* pentru cuvintele *„periculósă şi nepatriotică"*, folosite în propunerea sa faţă cu adresa dela Pojun.

Urméză votarea.

Fişpanul-preşedinte enunţă, că va aduce întâiŭ la votare propunerea comisiunii permanente.

I. Lengheru propune sĕ se voteze mai întâiŭ asupra propunerii — Mureşianu ca mergênd mai departe decât tóte.

Preşedintele susţine că în sensul regulamentului trebue sĕ vină mai întâiu la votare propunerea comisiunii permanente (adecă a Saşilor). Acésta se pune la vot şi se primesc cu 42 voturĭ dintre 68.

Advocatul L. Harmath anunţă recurs în contra acestei hotărârĭ.

Apponyi şi naţionalităţile.

Contele Albert *Apponyi*, presidentul camerei ungare, ţine cu orĭ-ce preţ sĕ se facă imortal înaintea conaţionalilor sĕi. El a publicat în diarul *„Nyugatmagyarországi Hirlap"* un apel, pe care-l vedem reprodus în întregime şi de cele-lalte foi maghiare. Apelul acesta, care în primul rênd e adresat „către publicul din comitatul Pojun", apoi către toţĭ „cetăţenii maghiarĭ credincioşĭ", solicită ajutor material şi moral „pentru apĕrarea contra pericolului de naţionalitate". (Vedĭ „Bud. Hirlap", de la 2 Noemvrie).

Noi dăm, după *„Bud. Hirlap"*, în traducere conţinutul apelului din cestiune:

Incepe prin a-se referi la situaţia economică apăsătóre a ţĕrii, în care situaţie este aprópe o cutezanţă a învita publicul la contribuirĭ în banĭ. Insĕ desvoltarea mişcărilor naţionaliste face neapĕrat necesară acumularea de forţe. Căcĭ despre ce este vorba? Nicĭ mai mult, nicĭ mai puţin, decât despre *înlăturarea pericolului, care nu numai că ameninţă patria şi naţiunea, dér le atacă în esistenţa lor.*

Sĕ căutăm numai de jur împrejur în comitatul nostru, precum şi în alte numĕróse comitate, şi vom vedé îndată pericolul în tótă mărimea lui. Nu numai, că maghiarimea ar înainta prin cucerire pacĭnică la graniţele de limbă, dér ea este strîmtorată, pierde di de di terenul şi în vreme ce noi suntem acusaţĭ cu maghiarisare forţată din partea adversarilor noştri calumniatorĭ, tot mai mulţĭ din sângele nostru se înstreinéză. Intre fraţii noştri nemaghiarĭ graséză agitaţiunea cutezată, care le înveninéză sufletele blânde, sub pretextul alipirei de limba maternă, aţîţă în ei ura contra maghiarimei, sgudue fidelitatea către patria maghiară, întunecă strălucirea amintirilor comune sacrate prin vicisitudinile vécurilor, slăbesce simţĕmêntul unităţii naţionale maghiare istorice şi legale, ba vestesce îmbucătăţirea unităţii milenare în grupurĭ de rassă, ceea-ce nu însémnă alt-ceva, decât împărţirea statului maghiar, a patriei nóstre. Şi aceste curente fatale — de ce sĕ mai negăm — cresc mereu şi devin di de di mai puternice. In diare, în reuniunĭ, în unele şcóle, ba icĭ colo şi în formă de influenţe bisericescĭ, pe lângă spriginirea întreprinderilor industriale şi financiare, merge înainte agitaţiunea destructivă, până acum fără paralisare suficientă.

Sĕ privim óre şi mai departe cu braţele încrucişate, cu fatalism oriental şi cu indiferenţă întinderea acestor mişcărĭ? Séu dóră sĕ ne găsim liniştea în aceea, că lăsăm pe séma statului problema înfrângerei acelora? *Indiferenţa însémnă aicĭ nepatriotism*; ér repaosul provenit din încrederea faţă cu acţiunea statului, nu este alt-ceva, decât căutarea după pretexte a patriotismului iubitor de comoditate şi slab.

Deşi e neîndoios, că fie-care din puterile publice îşĭ au problemele marĭ şi inevitabile faţă cu amintitele apariţiunĭ, totu-şĭ faţă cu anumite influenţărĭ psihologice şi faţă cu anumite circumstanţe carĭ operézá la rĕdĕcina lor, este aprópe incapabilă acea putere, care creézá regulamente de drept şi le esecută, impune fapte esterne şi mijlocesce supunere esternă, care, când vré sĕ se atingă de viéţa sentimentală şi morală, adese-orĭ provócă mai multă neîncredere şi reacţiune, decât resultat ar puté sĕ ajungă. Orĭ-cât de energică, înţeléptă şi tacticósă ar fi păşirea ei, totu-şĭ ea tot-déuna este avisată la acea acţiune de ajutorarea socială, care învinge ecrescenţele libertăţii cu mijlócele libertăţii şi care fiind mai flexibilă e capabilă a urmări pas de pas uneltirile inimicului, clarifică acolo unde alţii împrăscie întuneric, se apropie cu iubire acolo, unde s'a aruncat tăciunele urei, combate calomniile, vestesce adevĕrurĭ, şi face ca realitatea sĕ fie înţelésă. Numai c'o ast-fel de acţiune socială se póte străbată la suflete, ér noi sufletele trebue sĕ le menţinem, sĕ le câştigăm, séu recâştigăm: fără de acésta orĭ-ce resultat estern n'are nicĭ o valóre. A organisa şi a sistemisa acéstă acţiune socială de ajutorare şi a o face puternică în proporţie cu pericolul ce cresce din ce în ce: étă ţinta societăţii nóstre (adecă a „kulturegylet"-ului din Pojun)".

Din cele espuse reiese de sine problemele nóstre imediate. Vrem sĕ apĕrăm (?) mai întâiŭ maghiarimea de la graniţele de limbă contra înaintării limbilor strĕine, a spiritului strĕin, séu contra încuibării indiferentismului naţional. Vrem sĕ apĕrăm mai departe pe fraţii noştri nemaghiarĭ (!) contra efectului înveninător al agitaţiunilor naţionaliste. Ne încordăm tóte puterile sĕ menţinem, sĕ scutim, consolidăm şi sporim în sufletul lor iubirea de patria maghiară, cultul tradiţiilor unificătóre ale istoriei patriei, conscienţa de cetăţén maghiar şi spiritul frăţesc. In scopul acesta şi pentru-ca sĕ le garantăm împărtăşirea de tóte drepturile cetăţénului pe tóte terenele vieţii publice, pe tóte gradaţiunile carierei publice în spirit democratic, *vrem sĕ rĕspândim între ei* — fără a-le ataca individualitatea limbei — *cunoscinţa limbei de stat maghiare.*

(Va urma).

---

nióse, ţĕrmul desfigurat. Părea, că îi este milă de noi; instruită prin esperienţa atâtor secole, ea înţelege, că acei bieţĭ zidarĭ nu pórtă de loc responsabilitatea intenţiunilor rele formate contra ei; de mult scia ea că aceştia nu sunt, decât nisce sclavĭ, că rolul lor este de a lupta piept la piept cu elementele şi că ei prepară din acéstă luptă, rĕsbunarea elementelor. Ei nu încetéză de a zidi, ei se sbuciumă neconteuit, sudorile lor şi sângele lor fac cimentul tuturor construcţiunilor; dér nu capĕtă nimica pentru acésta; ei îşĭ cheltuesc tótă vigórea în acésta vecĭnică sforţare de a zidi; sforţare, care edifică minunĭ pe pământ şi nu procură acestor ómenĭ un acoperemênt, — d'abia le dă o bucăţică de pâne, o bucăţică d'abia. — Şi ei sunt un element; étă pentru-ce marea nu e mâniósă, étă pentru-ce ea privesce cu indulgenţă munca, din care ei nu vor avé nicĭ un profit, micii vermĭ surii, carĭ au săpat munţii... Zîmbind cu zîmbetul liniştit al titanului, cara îşĭ cunósce forţele, marea însufleţia cu resuflarea sa înviorătóre, pe celalalt titan încă orb sufletesce, încătuşat pe pămêntul, pe care îl scurmă, ca un ticălos, în loc sĕ se avênte către ceriu..

Meditaţĭ asupra acestei paginĭ. Ea conţine o magnifică descriere. Dér Gorki vérsă în ea şi compătimirea faţă cu vecĭnicul chin al ómenilor, fraţii lui, şi dorinţa şi speranţa eliberării. *Acel al doilea titan, încă orb sufletesce*... Inţelegeţĭ acum pentru ce o parte a tinerimei rusescĭ îl tămâiéză pe acest romancier? Ea citesce în operele lui, sbuciumările, carĭ îi sunt scumpe. Gorki e, ca şi partea acea a tinerimei rusescĭ, revoluţionar; îi este gróză de trecut, critică presentul şi aştéptă cu nerăbdare viitorul. Şi, ca sprijin al acestor revendicaţiunĭ, el aduce esemplul unei vieţĭ furtunóse, a unei copilării părăsite şi relele nenumĕrate, pe carĭ le-a suferit. El este victima inichităţilor sociale. Şi scrie cu un condeiu de aur. Cum sĕ nu-l iubéscă?

III.

Sĕ dicem aşa-dér, că e fără defecte? De sigur nu.... I-se póte reproşa monotonia. Câmpul sĕu este destul de restrîns. Repede am cunoscut pe hoţii şi pe asasinii lui, pe studenţii şi pe fetele pierdute. El opune abjecţiunea lor seninătăţii, majestăţii pădurilor, apelor mugitóre şi splendórei sórelui, care întraaurеsce sdrenţele lor. Şi în acéstă vecĭnică antitesă găsim, că.... este prea mult artificiu. In sfêrşit este fórte greu a scóte din cărţile sale o învĕţătură óre-care. Ele sunt împregnate de acea disposiţie specială, pe care Ruşii o numesc *toska*, şi care sémĕnă cu *spleen*-ul Englesilor. Acésta este plictiséla de viéţă, un fel de obosélă, de disgust, care însĕ nu esclude apetitul după plăcerile materiale. Şi prin acésta Maxim Gorki este creatura timpului sĕu.

In fond, el n'are sufletul aşa generos, după cum s'ar crede cetindu-l superficial. Sufletul lui Gorki este mult inferior celui al lui Tolstoi, mai puţin larg, mai puţin pur şi cu tóte pretenţiunile, ce le afişézá, mai puţin uman. Este trist şi desolator. Scriitorul n'a uitat cele ce i-le murmurau la urechĭ, când era copil mic, ucenic la brutărie, nihiliştii doctrinarĭ din Kazan. Şi, din compătimirea sa, el întră mai ales în regiunile urei....

(Din „Les Annales" Paris, 14 Sept.)

Trad. de **Oniţă.**

SCIRILE DILEI.

— 21 Octomvrie v.

M. S. Regele Carol va părăsi Duminecă 27 Octomvrie v. Sinaia și va merge la Bucuresci, de unde va pleca Marți în 29 la Rusciuc.

Câți și-au maghiarisat numele în 1902. In prima jumětate a anului 1902 și-au cerut schimbarea, adecă *maghiarisarea* numelui *1224* individi, mai mult cu 68 de cât în același period din 1901. După confesiune și-au maghiarisat numele: rom. cat. 300, gr. cat. 39, gr. or. 13, aug. ev. 50, reformați 30, unitari 2, israeliți *790*. *Telkes* Simon, care e însărcinat cu compunerea statisticei maghiarisării numelor, dice în raportul sěu, că *poporul agricol* nu-și maghiariséză numele. — Dovadă, că consciența despre importanța numelui sěu e mai mare adi în popor, decât în acei nădrăgari, cari pentr'un os de ros sunt în stare a-se lăpăda de străvechile lor nume.

Ministrul de esterne al României d-l Ion I. C. *Brătianu* a fost primit Vineri în audiență de Majestatea Sa monarchul nostru în Viena.

Darul Societății slave din Moscva. Cetim în „Voința Naț.": Aflăm că Joi 17 Octomvrie M. S. Regele a primit la Castelul Peleș pe generalul-maior Mihail Pavlovici Grinevici și pe colonelul Cerep Spiridovici Artur Ivanovici, cari au oferit Maiestății Sale un frumos pocal de argint din partea Societății slave din Moscva cu cifra Majestății Sale și armele țerei, ca un omagiu adus pentru strălucitele fapte ostășesci ale armatei române, acum un pătrar de secol, pe câmpiile Bulgariei. Generalul a luat parte sub ordinele M. S. Regelui la asediul Plevnei.

Trei milióne pentru regularea Dunărei. Ministrul de agricultură *Daranyi* s'a decis sě cheltuiéscă trei milióne cor. pentru regularea Dunărei. Se va reconstrui portul din Pojun și se vor face și alte lucrări „necesare."

Societatea de lectură „Petru Maior" în ședința sa generală ținută la 18 l. c. s'a constituit pe anul școlar 1902/03 precum urméză: A) *Comitetul*: Președinte: Ioan *Garoiu*, stud. în drept. a. IV; Vice-președinte: Ioan *Lupaș*, stud. phil. a. III; Secretar: Const. *Moga*, stud. în drept a. III; Notari: Const. *Bucșan*, stud. în drept. a. I., Avram *Imbróne*, stud. în drept. a. I; Cassier: Filip Emil *Mihaiu*, stud. phil. a. III; Controlor: George *Zăria*, stud. în drept, a. III; Bibliotecar: Zaharie *Munteanu* stud. în drept, a. II; Vice-biblotecar: Ioan *Maior*, stud. în drept, a. II; Econom: Victor *Gael*, stud. în drept. a. IV. B) *Comisia literară*: Președinte: Dionisie *Stoica*, stud. phil. a IV; Referent: Sebastian *Stanca*. stud. phil. a II; Membrii: Tit Liviu *Blaga*, stud, phil. a II, Ioan *Lăpedat*, stud. phil. a. IV, Ioan *Lupaș*, stud. phil. a. III, Costa *Nedelcu*, stud. phil. a. I, George *Tulbure*, stud. phil. a. I. C) *Corul și orchestra*: Dirigentul corului: Cornel *Popescu*, stud. phil. a II; Dirigentul orchestrei: Leonida *Domide*, stud. med. a. IV. D) *Comisia supraveghetóre*: Chirion *Bénda*, stud. în drept a. III; Ioan F. *Negruțiu*, stud. technic a. IV; Dionisie *Stoica*, stud. phil. a. IV.—Pentru Comitetul Societății de lectură „*Petru Maior*". Budapesta, la 25 Oct. n. 1902. Ioan *Garoiu*, m. p. președinte. Constantin *Moga*, m. p. secretar.

Presidentul comitetului macedonean, profesorul *Mihailowsky*, a sosit dilele trecute în *Viena*. El a declarat, că scopul călětoriei lui în străinătate este de a informa străinătatea asupra mișcării macedonene. In scopul acesta va ține conferențe și va întra în contact cu bărbați de stat din străinătate și cu scriitori. A mai spus, că Macedonenii ar fi mulțumiți sě li-se facă concesiuni cât de mici, căci bine sciu ei, că în împrejurările actuale nu pot dobândi autonomia. Macedonenii nu pot sě se razime pe Rusia, care nu vré, ca din causa lor, sě se strice cu Sultanul. Ei nu se pot alia nici cu Sârbii, fiind-că Serbia vré o parte mare din Macedonia. Ce privesce rěscóla pusă la cale în timpul din urmă, ea a fost numai o încercare de forțe.

Cehii și Germanii. Comisiunea statistică centrală din Viena a publicat în broșura de pe luna Octomvrie a tomului LXIII a statisticei austriace un studiu comparativ asupra numěrului Cehilor și Nemților din Austria. Din ácest studiu resultă, că atât Cehii cât și Nemții s'au mai împuținat de la 1880 încóce față de Poloni, Ruteni, Sêrbo-Croați, și Români. In Silesia elementul polon crește față de cel German elementul ceh rěmâne aprópe staționar. In Moravia și Boemia Nemții s'au sporit puțin pe socotéla Cehilor. La o sută de cetățeni au fost în Boemia în anul 1880 37.17 Germani 62.79 Cehi; în 1890 3720 Germani și 6279 Cehi și în 1900 37.27 Germani și 62.67 Cehi. Resultatele statistice ale școlelor populare indică aceleași raporturi. Din 211 de arondismente au fost curat germane 71 ér 108 curat cehe și 42 amestecate, dintre cari 19 precumpănitóre cu limba germană ér 23 cu limba cehă. Décă se iau ca criteriu 20% din o altă limbă pentru a declara un arondisment de mixt după cum propune legea lui Koerber atunci sunt 20 de arondismente mixte: 10 cu limba cehă și alte 10 majoritate de limba germană. Décă se împarte Boemia în patru teritorii: german (I), preponderant german (II), ceh (III) și preponderant ceh (IV) atunci resultă, că populațiunea teritoriului german a crescut mai repede de cât cea de pe teritoriul ceh. In 1880 locuitorii din 100 de ómeni pe teritoriul german vin 33.4 ér în 1900 deja 34.6. Și acéstă crescere s'a făcut de și teritoriile cehe sunt mai favorisate de natură.

O conferență în Brașov

asupra României și asupra Românilor.

(Conferența: „Rumänien: „Land uud Leute", de Dr. Emil Fischer din Bucuresci)

Brașov, 3 Noemvrie 1902.

In sala de esamene a școlei de fete evangelice din Brașov era adunat aséră la órele 8 un public distins, însě nu prea numěros.

Secția Brașov a societații carpatine din Transilvania („Siebenb. Karpatenverein"), face parte din cartelul înființat de curênd în Germania, cu scop de a se ține conferențe publice. Din lista conferențiarilor, trimisă la tóte secțiile, societatea carpatină din Brașov și-a ales pe d-l Dr. Emil *Fischer*, distinsul oculist din Bucuresci, care timp de o lună va ține un turneu de conferințe în Germania, vorbind despre tema de mai sus, — și l'a rugat ca înainte de a-și începe turneul, sě vorbéscă despre aceeași temă în Brașov, care este orașul sěu natal.

Pe când se aduna publicul, eu esaminam frumósa sală, pe păreții căreia de jur împrejur sunt aplicate plăci de marmoră, în cari sunt gravate cu litere de aur numele lui Schiller, Goethe, Luther, Melanchton, Honterus, Comenius, Humboldt, Ritter, Spiess, Diesterweg etc., ér mai jos diferite tablouri religióse și naționale, avênd d'asupra catedrei o colecție de vr'o 14 tablouri, în mijlocul cărora vedem portretul inimósei patriote sasce Apollonia *Hirscher* (1545), care a făcut atâta bine pentru comunitatea săséscă din Brașov, și de jur împrejur portretele din diferite timpuri ale „Stadtrichter"-ilor, cătră cari s'a mai adăogat și portretul martirului național al Sașilor de la 1849, L. *Roth*.

La órele 8 a întrat în sală conferențiarul, un bărbat înalt și frumos, care sémănă mult cu eminentul chimist și fost ministru al instrucțiunei publice Dr. Istrati.

Conferențiarul mulțumesce înainte de tóte pentru onórea, ce i-s'a făcut, și îi pare bine, că i-s'a dat ocasiune de a puté contribui cu ceva la fondul, din care societatea carpatină are de gând a înființa un pavilion pentru bolnavi pe „Postovarul". (Venitul conferenței este destinat pentru acest fond).

O conferență cu tema anunțată trebue sě provóce în Brașov cu atât mai mult interes, cu cât complexul munților transilvani este comun cu al României, rîurile curg din Transilvania în România și poporul este același dincolo, ca și Românii de aici.

Face o scurtă descriere orografică și geologică, apoi trece la hidrografia țěrii.

Dunărea trece prin România de la Orșova până la Sulina pe o distanță de 800 Chm. Lățimea ei de la 2 chm. se întinde adesea în timp de inundație până la 25 chm. Adêncimea la Orșova 35 m., la Turnu-Severin 6 m., la Calafat 40 m., în brațul Chilia 2.50 m., ér unde se încep talazurile de o lungime de 30 chm., Dunărea n'are decât adîncimea de 1 metru. Pe distanța de 800 m. n'are cădere, decât de 30 metri, din care causă forméză multe insule, vr'o 300 la numěr.

Trece apoi la resumarea istoriei, începênd din timpurile cele mai vechi, unde Herodot amintesce de Schiți, de trecerea lui Dariu peste Dunăre (la Hîrsova), apoi despre Daci, Romani, retragerea coloniilor de către Aurelian, migrațiunea popórelor etc.

Conferențiarul amintesce de o școlă istorică românéscă, care ar susținé, că Românii de adi ar fi *Daci-romanisați.* Față cu acésta, conferențiarul relevéză înrudirea strînsă a limbei române cu limba *albanesă.* Noțiunile primitive și cele mai necesare sunt esprimate cu cuvinte albanese, animalele ca rêndunica (?), viezurele etc. sunt albanese (Vaca, boul, ursul, lupul ?? —Rep.), numirile lunilor sunt albanese, postpunerea articolului albanes. Dunărea numai în l. albanesă și românéscă se numesce *Dunăre* (în limba albanesă = purtătórea de nori). Comóra lexicală mai bine de jumětate este slavă, în gramatică găsim sufixe și afixe slave, găsim vocativul în o (Mario) ca în limbile slave. *Șăineanu* în semasiologia sa a arătat, că limba română are împrumutate 1004 cuvinte turcesci. Părerea conferențiarului este, că gramatica limbei este, ce e drept, romană, o parte a comórei lexicale este în adevěr romană, dér că *limba română n'are absolut nici un titlu de a se ține de limbă curat romanică.* (Asta nici nu o susține nimeni!)

D-l Fischer amintesce pe scurt fasele principale istorice ale principatelor: Bogdan Dragoș, Radu Negru, Stefan cel mare, Mihaiu Vitézul, epoca fanarioților, și se opresce la Cuza și la alegerea lui Carol de Hohenzollern. Trece apoi în revistă evenimentele mai recente, cu rěsboiul de independentă și regatul.

România este o țéră eminamente agricolă — dice conferențiarul — și citéză date statistice despre cantitățile enorme de cereale, ce se esportéză, numěrul vitelor, cailor, etc. Citéză legenda lui Herodot cu plugul de aur, cădut din ceriu, pe care doresce din inimă, ca România sě-l utiliseze înțelepțesce spre consolidarea țerii.

In apus domnesc încă în multe părți păreri curióse asupra vieții sociale din România. Când archiducele Rudolf, întorcênduse din călětoria sa din Orient s'a oprit în Bucuresci, un diar engles, spunea, că suita sa s'a mirat, că la curtea română nu mâncau cu degetele (sic), ér profesorul Müller de la Urania, a primit în Bucuresci scrisóre de la soția sa, în care îl îndémnă cu stăruință, ca un cumva sě uite a-și pune revolverul la căpătâiu, înainte de a se culca.

Din tóte acestea nimic nu este adevěrat.

Ceea-ce privesce calitățile poporului trebue sě relevez, dice conferențiarul, democrația aceea adevěrată, care domnesce în țéră. In fruntea țěrii este regele, ér poporul se simte fórte fericit, că între el și rege n'are baroni și conți și aristocrați feudali, cari în alte părți numai spre binele țěrii nu sunt.

Relevez cu tótă puterea — continuă conferențiarul—*toleranța religiósă*, prin care se distinge poporul român. De 21 de ani, de când sunt în țéră, n'am audit un singur cas de netoleranță religiósă Scirile colportate despre *persecutarea și espulsarea Evreilor* sunt tóte scorniturĭ.

Trebue sě mai rectific, dice d-l doctor, o părere sinistră ce domnesce în apus asupra *bisericei orientale.* Eu am convingerea, că nu este nici un motiv, pentru care acea biserică sě nu pótă sta cu onóre alăturea de biserica catolică și cea protestantă. Biserica orientală este croită și potrivită fórte bine după necesitățile poporului român, iubitor de ceremonii. Adevěrat este însě, că clerul nu are gradul de cultură a clerului apusén și că sěrbătorile sunt cam multe. Cu religiunea protestantă însě, de pildă, poporul român nu s'ar puté împăca. Așa îi este temperamentul.

Ceea-ce privesce filantropia, relevez un lucru, pe care nu-l găsim în apusul civilisat, acesta este *absoluta gratuitate a spitalelor.* Acolo nu-l întrébă pe bolnav, de unde e, ce nație séu religie e, séu décă are séu n'are avere. El este primit în spital gratis și îngrijit cu cea mai mare solicitudine.

Instrucția este cu desěvêrșire gratuită pe tóte gradele de învěțământ, ceeace de asemenea nu se află în apus.

Ospitalitatea poporului român este proverbială.

O dovadă despre concepțiile cinstite democratice este purtarea ofițerimei față cu elementul burghez. Mărturisesc, că mie mi-a făcut acésta o escelentă impresie, după cele ce le vědusem în timpul studiilor mele la Heidelberg, Mannheim etc. unde ofițerii se purtau cu un fel de dispreț față de elementul burghez.

Omul, când după mai mulți ani ese din țéra acésta liberală și democratică și merge în țěrile din apus, îl cuprinde un fel de frică, atâtea legi și ordonanțe și tăblițe cu avisuri sunt, cari tóte îl jenéză pe omul, ce-și respectă demnitatea și libertatea personală.

Le constat acestea în tótă sinceritatea, nu dór' pentru-că ași fi venit aici se-mi fac merite, pentru a câștiga vr'un ordin.

S'a întêmplat odată o inundație, și primăria Bucurescilor a învitat reuniunile de cântări sě coopereze la o serbare filantropică. *Am mers noi cu reuniunea nóstră și cu drapelul fâlfăind negru-roșu-galben, a venit „Dalárda" unguréscă cu drapelul ei fâlfăind pe strădi în colorile roșu-alb-verde, și tótă lumea ne aplauda. Am cântat noi nemțesce, Ungurii unguresce și cu toți aplaudau.* Așa înțeleg libertatea în țéra românéscă, și ar fi bine sě ia și alții esemplu de acolo, în loc sě ne urmărim tricolorurile și sě ne trimitem unii pe alții alternativ în *Asia* și în *Flandria.*

Din partea guvernului nu vine nimeni sě ne șicaneze la școlele nóstre, sě-și bage nasul în tóte condicile nóstre. Eu am fost, d-lor, 9 ani de dile membru în presbiteriu și eu am fost acela, care am propus, sě dăm atențiune mai mare instrucției limbei române, pentru-că acésta era in interesul nostru. Și vě asigur, d-lor, că eu sunt bun German! Noi a trebuit sě rugăm formal pe ministrul școlelor, sě vie și sě se intereseze de noi.

Germanii și în special Sașii au jucat un rol însěmnat în România. Nu e de mult timpul, când toți farmaciștii din România erau Sași, de asemenea mulți doctori și industriași.

Face elogii regelui și cu deosebire reginei, pe care poporul o numesce „Muma răniților".

Doresce României prosperitate pe calea apucată.

La sfêrșit relevéză, că acela, care a deschis prima școlă românéscă în România, a fost un Român ardelean, *Gheorghe Lazar,* și că de câte ori trece conferențiarul pe lângă statua lui, ca Sas își aduce aminte cu mândrie, că un Sas a fost acela, baronul *Bruckenthal,* care a recunoscut talentul lui Lazar și l'a trimis la școli germane. Astfel a contribuit indirect și micul nostru popor la regenerarea națională a României!

In public nu era de față la acéstă conferență, dintre Români decât d-l comerciant Grădinaru și

Reporterul.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Cursul la bursa din Viena.

Din 1 Novembre n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.35
Renta de corone ung. 4%	97 51
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^{1}/_{2}$%	90.15
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^{1}/_{2}$%	97.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	97.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	202 —
Bonurĭ rurale croate-slavone	157.—
Impr. ung. cu premii	100 95
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	100.80
Renta de argint austr.	120.50
Renta de hârtie austr.	100.20
Renta de aur austr.	91.20
Losurĭ din 1860.	150.20
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.60
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	712.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	670.25
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane	116 $87^{1}/_{2}$
London vista	239.$02^{1}/_{2}$
Paris vista	95.12
Rente austr. 4% de corone	95 10
Note italiene	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 3 Novembre n 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vend.	18 94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	10.30
Ruble Rusescĭ	„	2.54	„	—.—
Mărcĭ germane	„	117.25	„	—.—
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.50
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 28 Oct. n. de 47,019 capete, la 29 Octomvrie au intrat 690 capete şi au eşit 880 capete, rĕmânênd la 30 Octomvre n. un numĕr de 46,829 capete.

Se notéză marfa ungurescă: veche grea dela 110—112 fil. tînĕră grea dela 115—117 fil., de mijloc dela ——— fil. uşóră dela 115.117 fil. — Sêrbescă: grea 115—116 fil., de mijloc 112—114 fil., uşóră 104—108 fil. kilogramul.

Sz. 11898—1902.
tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a „Furnica" tak.-pénztár végrehajtatónak Modorcea Szamoila l. Iakob végrehajtást szenvedő elleni 321 kor. fil. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törv.-szék (a sárkányi kir. járásbiróság) területén fekvő, a gridi 19 sz. tljkvben végrehajtást szenvedett és neje nevén álló

4849	hrsz.	ingatlanra	328	kor	4177	hrsz.	ingatlanra	24	kor.
703/1	„	„	3	„	4795	„	„	8	„
1032	„	„	53	„	4801	„	„	24	„
1070/3	„	„	6	„	4809	„	„	8	„
1102	„	„	27	„	4813	„	„	3	„
1173, 1174	„	„	23	„	4816	„	„	3	„
1186	„	„	12	„	4829	„	„	2	„
1657	„	„	14	„	4845	„	„	8	„
1659	„	„	13	„	4855	„	„	2	„
1669	„	„	18	„	6635	„	„	3	„
1677	„	„	21	„	6640	„	„	7	„
1688	„	„	3	„	8558	„	„	6	„
1727	„	„	28	„	8753	„	„	3	„
1794	„	„	33	„	8981	„	„	33	„
1797	„	„	28	„	9082	„	„	7	„
1813	„	„	48	„	9135, 9136	„	„	21	„
2573	„	„	10	„	9137	„	„	20	„
2588	„	„	8	„	9422	„	„	9	„
2693	„	„	5	„	9578	„	„	15	„
2704	„	„	13	„	9793	„	„	39	„
2730	„	„	43	„	10011	„	„	104	„
2756	„	„	20	„	10091	„	„	26	„
3622	„	„	16	„	10313	„	„	34	„
3833	„	„	14	„	10672, 1073	„	„	21	„
3935/10	„	„	4	„	10674	„	„	15	„
3961/2	„	„	5	„	10871	„	„	3	„
4008	„	„	9	„	11277	„	„	18	„
4102	„	„	6	„	11410	„	„	3	„
4128	„	„	4	„	11461	„	„	2	„
4128/1	„	„	4	„	11526	„	„	1	„

a gridi 34 sz. tljkvben Modorcea Számoila, Jákob Nitia nevén álló

72, 73	hrsz	ingatlanra	16	kor.	7189	hrsz.	ingatlanra	48	kor.
764	„	„	78	„	7189/1	„	„	22	„
1116/2	„	„	4	„	7245	„	„	53	„
1145	„	„	19	„	8739	„	„	5	„
1823	„	„	16	„	8766	„	„	9	„
2077	„	„	33	„	9124	„	„	13	„
2380	„	„	18	„	9249	„	„	13	„
3087	„	„	11	„	9287	„	„	6	„
3214	„	„	9	„	9379	„	„	14	„
3221	„	„	4	„	9942	„	„	33	„
3890	„	„	13	„	10151, 10274	„	„	21	„
3910	„	„	14	„	10388, 10389	„	„	7	„
6086	„	„	34	„	10396	„	„	2	„
6088	„	„	19	„	10653/1	„	„	4	„
6094	„	„	3	„	10729	„	„	15	„
6097	„	„	6	„	10807	„	„	14	„
6100	„	„	10	„	10860	„	„	2	„
6582	„	„	3	„	11173	„	„	18	„
6643	„	„	4	„	11502	„	„	3	„
6705, 6706	„	„	28	„					

a gridi 321 sz. tljkvben A † 1 rdsz. 4056/2, 4057 hrsz. ingatlanra 104 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902 évi November hó 20-ik napján délelőtt 9 órakor** Grid községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi szeptember hó 24-ik napján.

A kir. járásbiróság, mint tlknyvi hatóság.

Schupiter,
kir. albiró.

730.1—1

A V I S.

Prenumeraţiile la **„Gazeta Transilvaniei"** se pot face şi reinoi orĭ şi când la 1-ma şi 15 a fie-cărei lunĭ.

Domnii abonenţi sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arete şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans".

„Gazeta Transilvaniei" numĕrul cu **10 fil.** se vinde la libraria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipgrafia A. Mureşianu, Braşov.